

Věstník Klubu alpistů československých Bulletin du Club Alpin tchécoslovaque

Barberina (Přihrazy)

Foto Dr. K. Kučera.

OBSAH:

Osmdesátiny papeže-alpisty — Z Dolomit (Cima Tosa a Crozzon di Brenta) — Tatranská kronika (Nové výstupy v Tatrách, zimní výstupy 1936/37, Lašfovčia štrbina, Severní stěnou M. Kežmarského štítu, Muž z Himalaje ve Vysokých Tatrách, Tatranská literatura) — Zprávy klubovní — Literatura.

SOMMAIRE:

Quatre-vingtième anniversaire de Sa Sainteté Pie XI-alpiniste — Des Dolomites (Cima Tosa et Crozzon di Brenta) — Nouvelles des Tatra — Notices — Littérature.

P r a h a

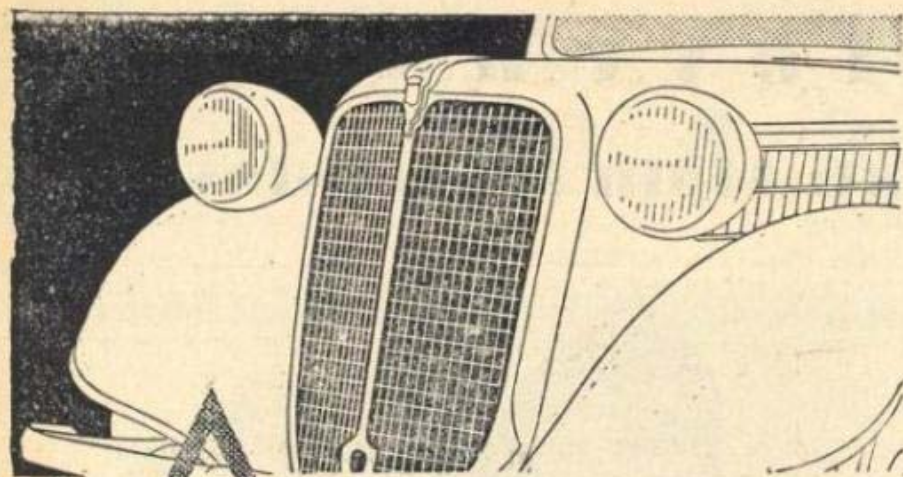
Ročník
Année

IV.

Červenec - Srpen
Juillet - Août

1937

Číslo
Nro **4**

Automobil pro trvalou službu . . .

Jsou automobily, které oceníte tím více, čím déle je máte a čím více jezdíte. Mezi dobrými vozy tohoto typu zaujímá čestné místo Praga Lady.

Je to automobil stavěný pro trvalou službu a trvalou spokojenost. Pro automobilistu, jenž chce být rychle a určitě u cíle — třeba i velmi dalekého — je Lady vůz přímo stvořený. Zkuste jen, jak lehce přemáhá stoupání — vše na přímý záběr. Vyzkoušejte akceleraci, všimněte si tichého chodu, výborného perování s olejovými tlumiči, snadného synchronního řazení převodů.

Je radost jezdit vozem Praga Lady, radost tím větší, že je trvalá a že je posilována vědomím o skutečné rentabilitě tohoto vozu střední třídy s úsporným motorem 1660 ccm.

Praga Lady je vůz stavěný s důkladností, která získala naši značku pověst:

PRAGA vůz na statisíce kilometrů

ČESKOMORAVSKÁ-KOLBEN-DANĚK,

milton

automobilní oddělení, Praha-Karlín, Karlova 22. Tel. 32051, 38641.

. RAKO .

HODNOTNÉ KERAMICKÉ VÝROBKY

RAKOVNICKÉ A KERAMICKÉ POŠTORENSKÉ ZÁVODY AKC.

V RAKOVNÍKU

OSMDESÁTINY PAPEŽE-ALPISTY

Dne 31. května t. r. dožil se požehnaného věku 80 let J. Sv. papež Pius XI., občanským svým jménem Dr. Achille Ratti. Již 15 let vládne na stolci sv. Petra. Jím dosáhl nejvyšších výšin ducha muž, jenž také na zemi hledal výšiny, veliký přítel hor, slavný horolezec.

Dr. Achille Ratti debutoval jako horolezec v srpnu 1885, kdy zlezl Cima di Jazzi (3.818 m) v Alpách Walisských. Od té doby věnoval, ač povolání kněžské a učitelské nepopřálo mu mnoho volného času, každý rok část léta milovaným svým horám. Vrcholu dosáhla jeho kariéra horolezecká v r. 1889, kdy s knězem prof. Luigi Grasellim a vůdci Josefem Gadinem a Alessiem Promentem z Courmayeur vystoupil na Pte. Dufour Monte Rosy (4.638 m) obrovskou východní stěnou. Sestoupili do Zermattu, aby několik dnů později zlezi Matterhorn (4.482 m) za neobyčejně svízelných poměrů. Hora byla pokryta čerstvým sněhem a alpisté byli nuceni při sestupu bivakovati pod »Schulter«. Rok na to otevřel Dr. Achille Ratti novou cestu na Mt. Blanc (4.810 m) s italské strany. Nelze vypočítati všechny výstupy Sv. Otce. Vyzdvihnouti sluší, že alpismus provozoval rok co rok do r. 1913, kdy mu bylo 56 let. Od té doby nedovolily mu více vysoké církevní úřady, k nimž byl povolán, provozovati horolezectví.

Významné jsou i horolezecké spisy Dr. Achille Ratti-ho. Byly sebrány Giov. Bobbou a F. Maurem do překrásné knihy: *Scritti alpinistici del sacerdote Dott. Achille Ratti*. Závěr této knihy tvoří apoštolský list J. Sv. papeže Pia XI. z 20. srpna 1923, jímž prohlásil sv. Bernarda z Mentone patronem horolezců. Sv. Otec praví v tomto listu o významu horolezectví: »Ze všech tělesných cvičení, sloužících k počestnému zotavení, žádné — vystříháme-li se ovšem lehkovážnosti — tak neposlouží zdraví duše i těla. Tím, že se namáháme a snažíme, abychom vystoupili tam, kde vzduch je jemnější a čistší, obnovujeme svoje síly; tím, že se utkáváme s obtížemi všeho druhu, stáváme se silnějšími i pro splnění těžkých povinností životních; tím, že se kocháme pohledem na všechny krásy, které se otevírají našim zrakům s nejvyšších štítů Alp, povznáší se i naše duše snáze k Bohu, tvůrci přírody.«

Z DOLOMIT

Cima Tosa a Crozzon di Brenta.

Rozbili jsme stanový tábor pod Val Brenta alta, tři kamarádi — Bohuš, Zdeněk, Miloš — a já. Čtyři dny před tím jsme stáli na nebetyčném vrcholu Monte Rosy, uprostřed moře sněhu a ledu Walliských Alp, pak jsme projeli Simplonem, minuli zemský ráj hornoitalských jezer a vstoupili přes Gardu, Trident a Madonnu di Campiglio do skalní říše skupiny Brenta. Po dnu slastného odpočinku v táboře, opustili jsme s přítelem Bohušem naše pohodlnější kamarády a vystoupili jsme jednoho krásného srpnového odpoledne po Val Brenta alta k sedlu Bocca di Brenta.

Nejsem duše vzletná a nemohu proto popsat divokou krásu Val Brenta alta. Cesta vede zelenými lučinami podél potoka, mizícího v záplavě kapradí. Tu a tam je rozseta skupinka tmavých starých jedlí. A čím více vystupujeme, tím mohutněji vystupuje nad našimi hlavami mohutná skupina od Croda dei Fulmini a Campanile alto přes nevýslovně smělý, 300 metrů vysoký obelisk Campanile basso (Guglia di Brenta) k massivní Cima Brenta alta. Zrovna před námi vidíme uzounkou skalní štěrbinu Bocca di Brenta a po naší pravici mohutný massiv nejvyššího vrcholu Brenty — Cima Tosa (3.173 m). Crozzon di Brenta (3.123 m), vlastně mohutný pilíř Cima Tosa, vysunutý do údolí, s počátku splývá s mateřským svým vrcholem. Ale čím se dostáváme výše, tím tento hranatý pilíř roste víc a více, až sám ovládá údolí a téměř úplně zakrývá mírnější, sněhem pokrytou homoli Cima Tosa. Ty dva — nejvyšší vrchol Brenty a nejkrásnější její věž, Crozzon — jsou naším zítřejším cílem. Často se zastavujeme, abychom se ještě a ještě pokochali pohledem na Crozzon, jehož tmavé zdivo se odráží od večerního nebe.

Je již tma, když procházíme jen asi 10 m širokou skalní branou Bocca di Brenta (2553 m). Nedaleko pod námi, na Passo del Rifugio, stojí chata C. A. I. Tommaso Pedrotti, bývalá Bremerhütte. Osvětlenými okny vidíme vyšňořenou a hlučnou společnost, která se dobře baví. Chceme se před zítřkem vyspat a proto sbíháme nějakých 50 m níže, kde stojí starý Rifugio della Tosa (2.442 m). Je temný a prázdný. Ale našli jsme v něm slamníky a ve sklepě 14 dobrých přikrývek. Ztrávili jsme v této již 55 let staré chatě, jež je pamětnicí rozvoje horolezectví v Brentě od nesmělých jeho začátků přes dobytí Guglia di Brenta Ampfererem a Bergerem k nynějšímu velkému rozmachu, rušení jen šukáním četných myší, klidnou a pohodlnou noc.

V 6 hodin ráno jsme stáli před chatou. Bylo zatím jasno, ale vlhý počasí nevěstilo nic dobrého. Kolem Rif. Tommaso Pedrotti a přes Passo del Rifugio mezi Cima Brenta bassa a Croz del Rifugio vstoupili jsme na ssuťové svahy skalního kotle, zvaného Pozza Tramontana. Pod Cima Brenta bassa vede cestička po ssuti a sněhu na spodní ledovec Tosy. Překračujeme jej bez obtíží a vystupujeme po moréně na horní ledovec. Jsme nyní na velké sněhové terase na jihovýchodním úpatí Cima Tosa. Postupujeme chvíli podél jejích stěn, až val nad našimi hlavami je profat nápadným komínem. Zde bereme na chvíli lano, neboť komín je mokrá a místy zledovatělý, ale jinak dobře schůdný. Nad ním se odvažujeme, neboť dále jde to již bez obtíží přes skalky a sníh na vrchol Cima Tosa (3.173 m). Za 3 hodiny od chaty jsme na nejvyšším vrcholku Brenty.

*Tre Cime di Lavaredo s vrcholku Cima Una.
Tre Cime di Lavaredo vues du sommet de la Cima Una.*

Foto W. Jellinek.

Nebe se již zčásti zatáhlo mraky, ale máme přec ještě pěkný pohled na hory kolem nás. Nejvíce upoutává skupina Brenty, jehož hlavní vrcholky strmí severovýchodně od našeho stanoviště. Zcela neskutečně vypadá tenoučná tužička Guglia di Brenta. Za ní vidíme jemně ciselovaný hřeben Campanile alto a Croda dei Fulmini. Pak následuje strmá Torre di Brenta a za ní druhá nejvyšší hora skupiny, rozložitá Cima di Brenta. Obrácíme-li se k západu, tu vidíme sněhové homole skupin Pressanella a Adamello a severně od nich, již pokryty mraky, štíty skupiny ortlerské.

Ač počasí se rychle kazí, rozhodli jsme se přec pokusit se přejít po spojovacím hřebenu na Crozzon di Brenta. Crozzon má vlastně tři vrcholky, které strmí za sebou v hřebenu vybíhající od Cima Tosa k severu. Jsou odděleny hlubokými průrvami. Bereme opět lano a sestupujeme nejdříve opatrně po sněhovém ostří hřebenu, spadajícího z Tosa. Pak následuje skalní spád. Lezení je spíše nebezpečné než obtížné. Leze se z jednoho skalního pásu na druhý přes oddělující je komíny a trhlinami prorvané stěny. Pásky jsou skloněné a pokryté nepříjemnou, ujíždějící skalní drtí. Vyžadují jistého kroku a opatrnosti. Zatím nás mlhy již zcela zahalily. Lehce mží, cítíme přímo pod prsty, jak se skála stává hladčí a hladčí. Nechceme se však jenom tak beze všeho vzdát a lezeme po dvě hodiny dále mlhou až k jižnímu vrcholku Crozzonu (3.115 m). Zde již začíná hustě pršet. Chápeme, že za těchto okolností nelze pokračovat ve výstupu na severní vrcholek o několik metrů vyšší a spokojujeme se cílem, kterého jsme dosáhli. Obrácíme hned, neboť stejně není nic vidět a voda jen tak po nás stéká.

Návrat na Cima Tosa po mokrých skalách nám dal ještě dosti práce.

Severní stěna Cima Una.
La paroi N de la Cima Una.

Foto W. Jellinek.

Pak však rychle sbíháme po sněhu, sestupujeme komínem na horní ledovec a dlouhými kroky uháníme k Bocca di Brenta. Rozkošná Val Brenta alta zmizela v mlhách a je opět večer, když jsme zpátky v našem stanovém táboře u ústí údolí.

Druhého dne jsou vrcholky Brenty pokryty čerstvým sněhem. Sbalujeme své věci, abychom se přestěhovali na Passo di Sella, do říše Langkofelu.

VI. Sadilek (Brno)

CIMA UNA SEV. STĚNOU

Zase jednou v Dolomitech. Sotva že jsme naše věci v Sestu složili u truhláře Raucheggera, u něhož jsme měli bydlet a už jsme pádili údolím vzhůru do Val Fiscalina (Fischleinboden), abychom hned prvý den viděli zblízka naše milované hory Dolomit. Jdeme úvalem vzhůru až téměř k malému lesíku pod údolním stupněm Val Pietravecchia. Dvě hory nás nejvíce upoutávají: vlevo strmí Croda dei Toni (Zwölfer) s nevýslovně smělým zubem Piccola Croda dei Toni a s elegantními jehlami Croda Piccolissima a Dame Vicentine. A přímo nad našimi hlavami 900 m vysoké zdivo sev. srázu Cima Una (Einser). Hledíme na něj dlouho. Zpočátku zdánlivě nečleněná tmavá stěna se bedlivějším pozorováním rozkládá. Vidíme pilíř ve spádnici vrcholu, po němž vede nejtěžší a nejvzdušnější průstup stěnou, »cesta Stegerova« k vrcholu. Vidíme vpravo ponurou depresi, již v r. 1910 vedli Angelo Dibona a Luigi Rizzi své turisty — bratry Mayery z Vídně — obrovskou stěnou. »Franto...?« kama-

rád Ertl se ke mně obrací a beze slov mně rozumí. Sev. stěna Cima Una bude naší letošní první turou v Dolomitech.

Ze Sestu je hodně daleko k nástupu. Vstáváme již o půlnoci. Nejistota před velikou a dlouhou turou nás žene vpřed, padáme černou nocí a je ještě tma, když vystupujeme po sufovém kuželi pod stěnu. U nástupu Dibonovy cesty se zastavujeme a čekáme až se rozední.

Sev. stěnou Cima Una vedou čtyři hlavní průstupy: Zcela vlevo výstup O. Langla a E. Heigla z r. 1910, který vede skalními kuloáry na sev.-vých. hřeben (je to spíše mocné žebro nebo pilíř) a po něm k vrcholu. Na tentýž sev.-vých. hřeben, ale již více než v polovině jeho výše vystoupili v r. 1898 G. S. Phillimore a A. G. S. Raynor s vůdci A. Dimaiem a M. Innerkoflerem. Byl to první průstup sev. zdivem Cima Una. Cesta H. Stegera a P. Wiesingerové po »Stegerově pilíři« (první výstup 1928) a nahoře zmíněná již cesta Dibonova vedou nejdříve společně vpravo od spádnice vrcholu do skalního kotle v první třetině stěny. Odtud traversoval Steger doleva na velký pilíř spadající s vrcholu a dokončil po něm výstup. Dibona vedl svou partii přímo přes žlutou stěnu nad skalním kotlem do ponuré deprese záp. od spádnice vrcholu. Deprese končí v sedélku mezi nejvyšším bodem a věží záp. od něho. Kromobyčejně těžkou žlutou stěnu nad kotlem obešli v r. 1913 A. Deye, H. Fiechtl a O. Katzer velkým obloukem dopr. (na náčrtku nejvíce vpr.). Stegerův pilíř a Dibonova ideální cesta sev. stěnou jsou kromobyčejně těžké. Pilíř je snad ještě o malinko exponovanější a vzdušnější než výstup Dibonův.

My jsme chtěli jít po stopách Dibonových. Ale ať už jsme nedovedli čísti popis v »Hochtouristu« anebo je tam popis nesprávný, jisto je, že jsme šli vlastní cestou, přímo po stěně vzhůru někde mezi Dibonovou depresí a Stegerovým pilířem. Dost jsme ve stěně bloudili. Jednou jsme — poslušni popisu v »Hochtouristu« — traversovali po vzdušné liště doleva až nás zarazily zcela neslezitelné skály pod pilířem. Abychom neztratili na výši, traversujeme výše zpátky doprava. Travers jest krajně těžký, tlučeme krátce za sebou dva háky, které nám dávají trochu jistoty. Pak nová chyba: Tentokrát traversujeme zase příliš doprava a musíme se, zřejmě již nedaleko záp. hřebenu, vrátit. Teď už průvodce definitivně zastrkáváme do kapsy a lezeme přímo stěnou vzhůru. Jedna kromobyčejně těžká délka lana následuje po druhé. Na jedno místo tak brzy nezapomenu: Kamarád překonal velmi strmé místo a užil při tom beze všeho vystupujícího balvanu jako záchyty. »Pojď.« Lezu rychle, neboť čas pokročil a bez obav se chytám balvanu, který již posloužil prvolezci. Tu balvan povoluje, uvolňuje se a lehá mně těžce na prsa. Pod mým tělem řítí se dolů 500 m hluboko na sufovisko pod stěnou. Visím okamžik v lanu, pak mám zase záchyty. Těžce oddychuji, když zakrátko stojím u kamaráda.

Střídáme se často ve vedení. Přes hladké plotny vystupujeme na mokrý černý pás. Sledujeme jej kousek doleva až k 150 m vysokému komínu, jímž stéká voda. Čas ubíhá. Val Fiscalina, hluboko pod našima nohama,

je již ve stínu. Lezeme po nevýslovně smělém žeburu, pak stěna poněkud ztrácí na sklonu. Jsme v malém sedélku záp. od vrcholku a zakrátko na nejvyšším bodu. Je již více než 8 hodin večer, byli jsme 17^{1/2} hodin ve stěně. Tiskneme si vřele ruku, pak se rozhlížíme kolem sebe. Nebe je ocelově šedé, nad Croda dei Toni jsou bouřkové mraky, které se kvapem blíží. Kolosy Tre Cime di Lavaredo se ostře odrážejí od večerního nebe. Na bivak na vrcholu není ani pomyslení, neboť bouřka se může každým okamžikem rozpoutati nad našimi hlavami. Tedy v soumraku dolů.

Neptejte se mně, kudy jsme sestoupili. Měli jsme v úmyslu jíti nejkratší cestou, již. stěnou dolů do žlebu, spadajícího s Forcella di Cima Una (Einserschartl). Zpočátku, pokud bylo ještě jak takž viděti, šlo vše lehce a hladce. Ale pak nás obklopila noc a tápali jsme stěnou dolů nazařbůh. Musíme slaňovati a dokonce obětovati ještě jednu skobu. Pak stojíme nad dalším kolmým srázem. Musíme znovu slaňovati. Nemáme potuchy, zda naše lano sáhne až dolů. Zkoušíme zjistiti hloubku tím, že shazujeme kameny. Padají hodně dlouho, ztlumeně zní odněkud z hloubky třesk jejich dopadu. Přes tuto nejistotu jsem rozhodnut zjistiti své štěstí. Háček je zaražen a dávám se v Dülferově sedu na cestu. Jakýsi vnitřní hlas mně radí, abych se po nějakém tom metru zastavil. Volám na kamaráda, aby zkusil, zda háček sedí. Krčí rameny, ale vyhovuje mně. Při prvním lehkém zalomcování, lze skobu lehce vytáhnouti. Zase vzhůru, spolu zarážíme skobu pořádně. Pak se spouštím do tmy. Měli jsme štěstí, lano sahá právě do sněhové rokle, kterou již bez obtíží sbíháme dolů na suť doliny. Je již více než půlnoc, když vstupujeme — v roztrhaných šatech a se zakrvácenými prsty — do Rifugio Mussolimi. Byli jsme právě 24 hodin na cestě.

W. Jellinek

TATRANSKÁ KRONIKA

Nové výstupy v Tatrách.

Před devětatřiceti lety spatřilo světlo světa první číslo »Alpského věstníku«, orgánu českého odboru slovinského alpského družstva. Na zažloutlých stránkách čteme v úvodu program, jež časopis chtěl tehdy sledovati. Chtěl se věnovati alpistice a turistice v slovanských velehorách. Chtěl především svést proud českých turistů do slovanských Julských a Saviňských Alp, chtěl však se též zabývati Tatrami a přinášeti o nich zprávy, jak možno podrobné a úplné.

A věren tomuto programu, již v prvním čísle »Alpský věstník« nás vede do Tater a jako vzorný alpistický časopis nás informuje o nových výstupech v Tatrách vykonaných.

Citujeme doslova onu stať, jak ji čteme na straně 7. prvního čísla.

72 V Tatrách byly r. 1897 podniknuty některé nové zajímavé výstupy. Paní Englichová z Krakova a její syn vystoupili jako první turisté na Vysokou Malou nad polským hřebem (2430 m); německý turista Muhle

byl první, který dostoupil vrcholů Granatů na východní straně údolí felkerského, Dr. Otto z Vratislavi dostal se na jeden ze severních vrcholů Gerlachovky (2473 m), který rovněž dosud nebyl dostoupen. Architekt Karel Schwager z Vídně podnikl nový, velice obtížný sestup s Lomnického štítu po severní straně k šartě mezi Lomnickým štítem a Schwalbenthurmem. Karel Jurčyca z Karvína vystoupil přímo od popradského jezera na Satan (2434 m).«

Uplynulo skoro čtyřicet let. Snad se nám dnes zdá zpráva Alpského Věstníku nepřesná, zejména v názvosloví a jeho transkripci. Ale nezapomínejme, že tehdy se teprve rodilo tatranské horolezectví. Alpský věstník nemohl tušit, že vrchol Granatů, který dostoupil A. Muhle dne 4. VIII. 1897, se jednou bude jmenovati Dvojitá veža (Ottospitze). Litvorový štít (2473 m) byl ještě tehdy pokládán za jeden z vedlejších vrcholů Gerlachovky. Zajímavé je, že již časopis užíval nyní odmítaného názvu »Gerlachovka«.

Dr. Otto 12. VIII. 1897 vystoupil s vůdcem P. Čížákem nejenom na Litvorový, nýbrž i na Velický štít. Karel Jurzyca vykonal zmíněný výstup na Satan cestou »od vých.« (č. 137 prův. Kr.-Gel.) s J. Galkou. Chybí zmínka o prvním výstupu na Javorový štít, též v r. 1897 vykonaném (Antonie a Karel Englisch s vůdcem J. Hunsdorferem st. 13. VIII. 1897).

I když v podrobnostech zpráva Alpského věstníku není zcela přesná, nezapomínejme, že tehdy naši předchůdci znali mnohem méně Tatry, než je známe my. Tehdy Tatry byly v Uhrách, dnes jsou na naší půdě. Přesto měli již v prvním čísle rubriku o tatranských nových výstupech. Musíme ji proto mít i my.

Vzorem nám bude polský Taternik a jeho Nowe drogi w Tatrach. Ježto uveřejňujeme nové výstupy za rok 1937 až po letní sezoně, chceme se zatím snažiti dohoniti, co jsme zanedbali a uvedeme seznam prvovýstupů vykonaných v Tatrách od roku 1926 (rok vydání posledních průvodců, polského a maďarského) do roku 1936. Uveřejníme pouze seznam prvovýstupů vykonaných v oblasti Sedielko—Kopské sedlo (oblast V. Horolez. průvodce Kr.-Gel.) a v oblasti Liliové sedlo—Sedlo Váha (oblast II.), tedy v částech Vysokých Tater, o nichž dosud nevyšel Horolezecký průvodce. Výstupy v dalších třech oblastech jsou vesměs uvedeny a popsány v již vyšlých dílech Horolezeckého průvodce, resp. v dodatcích k jednotlivým dílům. Proto se nebudeme jimi zabývatí.

V. oblast (Sedielko — Kopské sedla). Pozn.: Méně významné varianty a cesty nejsou uvedeny.

L'adová kopa. Částečně nová cesta J. stěnou: J. Krzyżanowski a J. Leporowski 13. VII. 1928.

L'adový štít. SZ. stěnou: J. K. Dorawski, J. Kielpiński, A. a J. A. Szczepański 13. VII. 1931.

Zadný L'adový štít (2507 m). S. stěnou: J. Gnojek, T. Pawlowski, W. Stanisławski 3. VII. 1930; nová S. stěnou: R. Grabowski, Z. Korosadowicz 8. IX. 1932; S. rokli z L'adové dolinky: J. K. Dorawski, A. a J. A. Szczepański 23. VII. 1929.

Velká L'adová veža. Od S.: A. Czermiński a J. A. Szczepański 15. VI. 1932.

Prostr. L'adová veža. J. stěnou: W. Stanisławski a P. Vogel 15. VIII. 1932; J. hranou: J. K. Dorawski, A. a J. A. Szczepański 8. VIII. 1930.

Malá L'adová veža. S. stěnou: W. Stanisławski, H. Mogilnicki a W. Wojnar 26. VII. 1933; SZ. hřebenem: Z. Króková a J. A. Szczepański 10. VI. 1928.

Vyšné L'adové sedlo. Přímo od S. do nejhlubší štěrbiny: W. Stanisławski, H. Mogilnicki a W. Wojnar 28. VII. 1933.

- Snehový štít.** SZ. stěnou: titíž 28. VII. 1933.
- Velká Snehová veža (Wielka Śnieżna T.).** S. stěnou: Z. Korosadowicz a H. Mogilnicki 25. VII. 1931; JZ. stěnou: W. Stanislawski, H. Mogilnicki a W. Wojnar 27. VII. 1933; SV. hřebem: J. Gnojek, T. Pawlowski a W. Stanislawski 29. VI. 1930.
- Prostr. Snehová veža.** S. stěnou: Z. Korosadowicz a H. Mogilnicki 26. VII. 1931; JZ. stěnou: W. Stanislawski a A. Zalewski 28. VI. 1931.
- Severná Snehová štrbina (Przelec Ścienki).** Přímo od J.: J. Gnojek, T. Pawlowski a W. Stanislawski 28. VI. 1930.
- Malá Snehová veža.** JZ. stěnou: H. Mogilnicki a W. Stanislawski 1. VII. 1931; Z. stěnou: L. Skotnicówna, W. Stanislawski a A. Kenar 18. VIII. 1929; Z. hřebem: Z. Kuleszyna, M. Łażniewski, H. Mogilnicki a W. Wasiutyński 30. VII. 1933; SZ. hřebem: J. K. Dorawski, A. a J. A. Szczepański 24. VII. 1929; S. stěnou: J. Gnojek, T. Pawlowski a W. Stanislawski 1. VII. 1930.
- Věž 2480 m (Barani Zwornik Niżni).** SZ. stěnou: S. Murczyński a W. Stanislawski 8. VIII. 1930.
- Spišský štít.** S. stěnou: J. K. Dorawski a Inż. W. Romer 28. VIII. 1928.
- Mačia veža.** J. stěnou: J. A. Szczepański 26. VIII. 1930.
- Veterný štít.** Od S.: M. Skotnicówna, W. Birkenmajer, J. K. Dorawski, J. a J. A. Szczepański 8. VIII. 1929.
- Pyšný štít.** Z. stěnou: Dr. D. Reichart 1. VII. 1927; nová Z. stěnou: A. Grosz a J. Lingsch 26. VIII. 1930; V. stěnou: K. Henschová, J. Lingsch a G. Seide 24. VIII. 1927; V. piliřem: Dr. Z. Brüll, J. Sawicki a dr. S. K. Zaremba 12. VIII. 1932.
- Bachledova štrbina.** Od SV.: S. K. Zaremba 11. V. 1930.
- Posledná veža.** SV. hřebem: A. Grosz a J. Lingsch 11. VIII. 1928.
- Lomnická vežička (Chmielowski — Turm).** J. hřebem: W. Birkenmajer a K. Kupczyk 25. VII. 1929.
- Lomnický štít.** Levou polovicí Z. stěny: A. Kenar, A. Stanecki a W. Stanislawski 8. VIII. 1929; pravou polovicí Z. stěny: W. Birkenmajer a K. Kupczyk 21. VI. 1930; varianty zkracující tuto cestu: Z. Korosadowicz a K. Zajac 9. VII. 1931, a dr. Z. Brüll, S. Motyka, J. Sawický a Š. Zamkovský 26. VII. 1932. Částečně nová od V.: W. Birkenmajer a K. Kupczyk 17. VI. 1930; od JV.: S. Motyka a J. Sawicki 13. VII. 1932; V. stěnou: Z. Korosadowicz a J. W. Żulawski 2. VIII. 1935.
- Lomnická kopa.** JZ. hřebem: W. Birkenmajer a W. Wiszniewski 26. VII. 1929, a W. Birkenmajer 8. VI. 1930.
- Záp. Vidlová veža.** S. stěnou: E. Payerová, A. Grósz, G. Lingsch a G. Seide 27. VII. 1927; S. hranou: A. Grósz a G. Lingsch 24. VII. 1929.
- Velká Vidlová veža.** J. stěnou, záp. polovinou: Z. Klemensiewicz a W. Smoluchowski 25. VIII. 1926; vých. polovinou: F. Lacziková, G. Lingsch a G. Seide 3. X. 1926; SV. hřebem (ve výstupu): titíž téhož dne; S. stěnou, záp. polovinou: Z. Klemensiewicz a W. Smoluchowski 26. VIII. 1926; vých. polovinou: G. Lingsch a G. Seide 11. IX. 1926.
- Výšné Vidlové sedlo.** Od J.: L. Bilek, G. Lingsch a G. Seide 15. VII. 1927.
- Vých. Vidlová veža.** JZ. stěnou: Dr. Z. Brüll, V. Hudyma, Š. Zamkovský a S. Motyka 12. VII. 1936.
- Horná Kežmarská štrbina.** Od SZ.: A. Grósz a G. Lingsch 3. VIII. 1928.
- Kežmarský štít.** J. stěnou: W. Birkenmajer a J. K. Dorawski 24. VIII. 1930; obměna téhož výstupu H. Mogilnicki a A. Zalewski 30. VI. 1931; střed. piliřem J. stěny: O. Mugler, W. Schäfer a R. Richter 15. VII. 1932; SZ. stěnou: E. Payerová, A. Grósz, G. Lingsch a G. Seide 3. VIII. 1928.
- Malý Kežmarský štít.** Spodními srázy S. stěny B. Chwaścinski, W. Stanislawski a W. Ostrowski 12. a 13. VII. 1932; nová cesta horním srázem S. stěny: H. Debińska, A. a J. A. Szczepański 26. VIII. 1927; další nový průstup touže stěnou: W. Stanislawski a P. Vogel 4. VIII. 1932; S. stěnou Kežmarské kopy: B. Duchon a M. Nitsch 28. V. 1934.
- Huncovský štít.** Od J.: H. Debińska, J. Honowska, J. A. Szczepański 9. VII. 1928; Z. stěnou: titíž (bez H. Debiňské) téhož dne.
- Velká Černá veža.** J. stěnou: B. Duchon, G. Kégel a M. Panczel 9. V. 1934.
- Čierný štít.** JV. stěnou: B. Chwaścinski a W. Stanislawski 29. VIII. 1929; J. stěnou na V. hřeben: B. Duchon, S. Motyka a M. Nitsch 27. IX. 1934.
- Čierné sedlo.** Přejchod nejhlubším zářezem sedla: W. Stanislawski a A. Zalewski 30. VI. 1931.
- Kolový štít.** JV. stěnou: Z. Korosadowicz a H. Mogilnicki 24. VII. 1931; od V.: E. Payerová, F. Banyász, A. Grósz, G. Lingsch a G. Seide 14. VII. 1926; od V. na SV.

hřeben: W. Paryski a T. Pawlowski 28. VII. 1930; o d SV. na SZ. hřeben: Dr. J. Křeček a Š. Zamkovský 28. VIII. 1935; o d JZ. na SZ. hřeben Dr. D. Reichart 6. IX. 1926.

Kolová štrbina. Z Malé Zmrzlé doliny: S. Bernardzikiewicz, J. T. Jabłoński a A. Kenar 13. VIII. 1930; z Kolové doliny: W. Birkenmajer a J. K. Dorawski 23. VIII. 1930.

Zmrzlá veža. JV. stěnou: Dr. Z. Brüll a J. Sawicki 14. VIII. 1932; o d S.: J. A. Szczepański 10. IX. 1932.

Belasá veža. S. stěnou: J. A. Szczepański 10. IX. 1932.

Jastrabie sedlo. Z Malé Zmrzlé doliny: A. Czermiński a J. A. Szczepański 31. V. 1927.

Jastrabia veža. J. stěnou: P. Illner a O. Rülke 5. VIII. 1926; var. v téže stěně: M. Nitsch a H. Weidling 7. VI. 1935; S. stěnou, středem: Z. Roszkówna a B. Chwaścinski 27. VIII. 1930; vých. polovinou: Z. Króková a J. A. Szczepański 10. IV. 1928.

Jahňací štít. L. polovinou J. stěny A. Czarnocka, J. Pierzchala a W. Stanislawski 10. VIII. 1932; S. stěnou: A. Ferens a Dr. M. Świerz 19. VIII. 1927.

Jahňacia vežička. 1. výstup: Z. Roszkówna, B. Chwaścinski a S. Smoleński 28. VIII. 1930.

Kozí štít. JZ. stěnou: J. Pierzchala a W. Stanislawski 11. VIII. 1932; nová cesta o d JV.: W. Malinowska, W. Malinowski a S. K. Zaremba 17. VIII. 1928; o d SV.: A. Czarnocka, J. Pierzchala a W. Stanislawski 11. VIII. 1932.

F. V Kroutil a J. Gellner

Výstupy v Tatrách v zimě 1936/37.

Zdá se, že letošní zima nebyla příznivá horolezeckým výkonům ve Vysokých Tatrách. Na Velikonoce napadla spousta čerstvého sněhu a jindy zase špatné počasí nepřáló výstupům většího stylu. Za největší výkon sezony považujeme první zimní výstup se v. žlebem (z Kačí doliny) na Záp. Železnou bránu. Provedl jej 8. I. 1937 známý polský horolezec Z. Korosadowicz sám! Sestoupil přes sněhovou terasu

Pohled s Vysoké ke Zlobivé a Gerlachu.
Zlobivá et Gerlach vis de la Vysoká.

Foto VI. Sadtlek.

Sněhové kopy do hlavního kotle Kačí doliny. 1. II. 1937 týž horolezec vyšel se S. Grońským na Velický štít sev.-záp. stěnou (1. zimní výstup) a 26. III. 1937 s W. Stachnikem na Kościelec (v polských Tatrách) sev.-vých. žebrem (první zimní výstup).

Náš tatranský vůdce M. Nitsch a inž. G. Kégel z chaty u Zeleného plesa vyšli 20. IV. 1937 z Velké Zmrzlé doliny na Laštovičí (Pawlikowského) štrbinu (1. zimní výstup), odtud hřebenem na Pyšný štít a zpět až na Malý Pyšný štít (Téryspitze). Sestoupili k Téryho chatě (viz níže).

V první polovině měsíce května se konal kurs tatranských vůdců KČST. Máme zprávy o dvou, vůdci vykonaných výstupech: hřeben Skrinice 9. V. 1937 a Ostrý štít již. stěnou 10. V. 1937. Zda šlo o výstupy čistě zimního rázu či o výstupy v suché skále, bohužel nevíme, neboť na příslušné dotazy jsme dosud odpověď neobdrželi.

Z jiných výstupů na častěji navštěvované štíty uvádíme jenom dva, které nám byly hlášeny: 25. XII. 1936 L'adový štít sev.-vých. hřebenem — Š. Zamkovský a 26. XII. 1936 Baraní rohy obvyklou cestou — týž horolezec.

O jiných snad provedených výstupech nemáme zpráv.

FVK

LAŠTOVIČIA (Pawlikowského) ŠTRBINA. Nový (celkem II.) zimní výstup z Velké Zmrzlé doliny. — **PYŠNÝ ŠTÍT.** Zimní výstup. — **MALÝ PYŠNÝ ŠTÍT.** IV. (?) zimní výstup. M. Nitsch a podepsaný dne 20. IV. 1937.

Odchod z chaty u Zeleného plesa ve 4 hod. — Laštovičia štrbina 9³/₄ až 11 hod. — Pyšný štít 12¹/₄ až 13 hod. — Laštovičia štrbina 13.45 hod. — Malý Pyšný štít 14 hod. — Laštovičia štrbina 14.15 až 14.30 hod. — Téryho chata 16.45 až 18 hod. — Chata u Zeleného plesa (přes Baranie sedlo) 20 hod.

Túra překrásná, nejkrásnější, jakou jsem kdy vykonal. Sněhové poměry dosti příznivé. Na hřebenech mnoho sněhu, takže odstraňování bylo dosti namáhavé. Sestup k Téryho chatě velmi únavný.

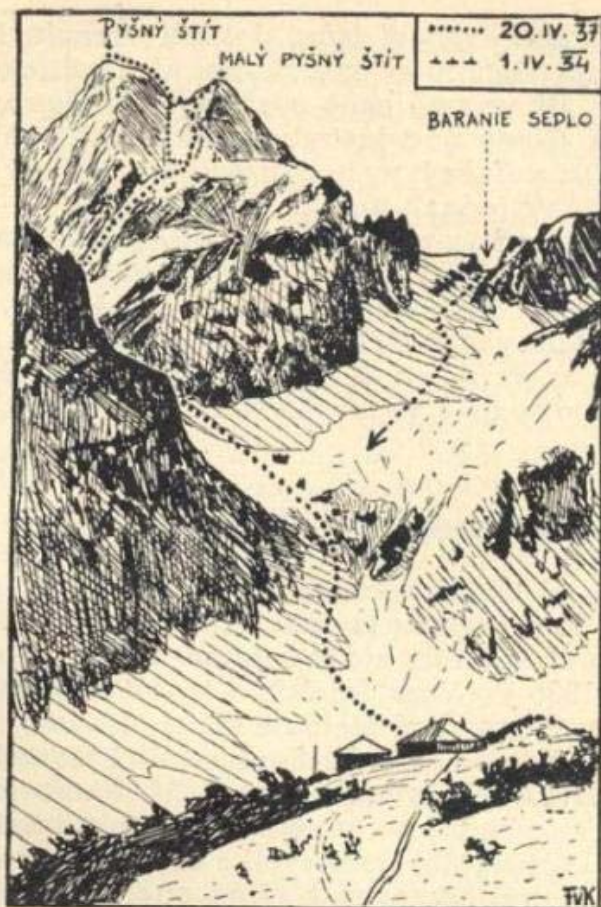
Po prvé vystoupili v zimě na Laštovičí štrbinu z Velké Zmrzlé doliny J. Bujak, M. Sokolowski a M. Zajaczkowski 1. IV. 1934. Jejich výstup (popsaný v čas. »Taternik«, roč. XXI, str. 76) vedl jako výstup z 20. IV. 1937 až na rozsáhlé terasy na úpatí štítových stěn Malého Pyšného štítu; odtud však procházel stěnkami a žebry vpravo (sz.) od žlebu spadajícího z Laštovičí štrbiny a ústil na sev.-záp. sedélko štrbiny (viz náčrt). Nový výstup vede přímo žlebem na jihových. sedélko. Na oba vrcholy dostoupeno po hřebeni. Sestup s Laštovičí štrbiny k Téryho chatě proveden přímo roklí.

Zajímavé je srovnání doby trvání obou výstupů. Kdežto 1. IV. 1934 lezci dosáhli Laštovičí štrbiny teprve po 11 hodinách výstupu, 20. IV. 1937 již za pět a čtvrt hodiny.

Ing. G. Kégel

Masiv Pyšného štítu od severo-východu v zimě.
Le massif de Pyšný štít, vu dune, en hiver.

Podle fotografie kreslil dr. Kroutil.

Sev. stěnou Malého Kežmarského štítu v zimě.

9. dubna 1936 opustil jsem s kamarády Jamesáky Michálkem a Vlčkem časně zrána Chatu pod Jastrabou. Vystoupili jsme do Medené kotliny a z ní podobně jako v létě na »Německý žebřík«. Sledovali jsme jej, prodírajíce se půlmetrovou vrstvou čerstvého sněhu, doleva (k východu). Po několikerém stoupání a klesání jsme na místě, kde »Německý žebřík« směřuje již bez protistoupání šikmo dolů. Až sem jsme potřebovali od chaty jen 2¹/₂ hodiny.

Zde nástup do stěny. Zlezli jsme nejdříve 20 m vysoký skalní pás (velmi těžké), nad nímž jsme narazili na souvislý sněhový svah. Sledujeme velikou sněhovou roklí, velice strmou. Sníh je tvrdý a tesáme — stoupajíce stále zprava doleva — neustále stupy. (Rokle je asi identická s »dol. směřující skalní roklí« na cestě bratří Szczepańských a H. Debińské z 26. VIII. 1927.) Kde rokle končí, stáčí se sněhové pole do prava. Stoupali jsme po něm ještě zhruba 50 m, pak sníh končí pod skalní stěnou (celý výstup sněhem je velmi namáhavý). Od nejvyššího výběžku sněhu jsme překročili do stěny, kterou jsme pak zlezli přímo vzhůru. Skalní pás je asi 100—120 m vysoký, vesměs kromobyčejně těžký. Záchyty jsou mizivé (zledovatělé). Stoupáme v želzích, bez rukavic, jistíme o skoby. Nad skalním pásem ubývá stěně na sklonu, malá pole sněhu se střídají se skalami. Nakonec přešli jsme do prava na sev.-záp.

hranu a po ní jsme dosáhli vrcholu Malého Kežmarského štítu. Lezení od nástupu až k vrcholku nám zabralo 10 hodin.

Již ve tmě jsme sestoupili do Huncovské jámy a přes Svišťové sedlo k Chatě pod Jastrabou. Náš výstup jde přibližně stejným směrem jako již zmíněný výstup Szepaňských a Debiňské z r. 1927. Odchytky byly dány jednak tím, že jsme neměli ani v úmyslu sledovati některý z vykonaných průstupů stěnou, jednak odlišnými zimními poměry. Počasí jsme měli slunečné, odpoledne mírně zamračené. Ve stínu byl veliký mráz. Sněhové poměry ve stěně byly velmi dobré. Náš výstup je skoro stále velmi těžký, v jednom dlouhém úseku (100—120 m vysoký skalní pás v polovině stěny) kromobyčejně těžký. Je z nejkrásnějších, které lze v zimě ve vých. Tatrách vykonati.

Fr. Dobšák (JAMES, Brno)

Muž z Himalaje v našich Tatrách.

V květnovém čísle roč. 1936 *Alpine Journal* uveřejnil T. Howard Somervell hrst vzpomínek na lezecké partie, jež ve společnosti svého bratra a dvou jiných známých anglických horolezců podnikl v létě 1935 ve Vys. Tatrách. Článek stojí za to, abychom se jím zabývali, jak pro osobu pisatelovu, tak pro jeho obsah.

Kdo to je T. H. Somervell? Především účastník dvou expedicí na Mt. Everest v letech 1922 a 1924. Nadto jeden z mužů, kdož dosáhli nejvyššího bodu, na němž kdy stanula lidská noha. Při pokusu dne 4. června 1924 dosáhl Somervell s E. F. Nortonem výše několik málo pod 8.600 m, ač byl nemocen a týrán strašlivým kašlem. Několik dnů na to byli viděni Mallory a Irvine asi ve stejné výši. Nevrátili se ze svého útoku. Pak dosáhli až v r. 1933 Wyn Harris a Wager a po nich Smythe na Everestu téže výše. Při obou expedicích, 1922 i 1924, byl Somervell vedle Malloryho nejčinnějším a nejvytrvalejším členem mužstva.

Somervell je lékař a malíř a žil poslední léta trvale v Indii, tváří v tvář obrům Himalaje. Na Tatry ho upozornil plakát v Cookově kanceláři v Colombu. Všimněme si, co »muž z Himalaje« v Tatrách viděl a jaké dojmy si odnesl.

Angličané prvý den zlezli Východnou Vysokou sev. hřebenem od Prielomu. Chtěli přejít celý hřeben přes Kupolu a Vesterov štít na Bradovicu a pokračovati hřebenem Granátů. Ale počasí bylo nevalné, husté mlhy zahalovaly horolezce a tak se Angličané spokojili přechodem přes Kupolu a se Sedla pod Kupolou sestoupili do Velké Studené doliny. Nocovali pak ve Zbojnické chatě, aby příštího rána vystoupili na Zbojnické sedlo. Stále po hřebenu přešli Širokou vežou k Sedélku, vystoupili na Ladovou kopu a přes spojovací hřeben dosáhli vrcholu Ladového štítu. Měli štěstí: Právě zde se mraky, které je dosud zahalovaly, roztrhly. Rozhled byl překrásný. A svědčí o horolezeckých srdcích našich Angličanů, že ze všeho krásného, co viděli, nejvíce je zaujal divoce rozeklaný Javorový hřeben. Litovali, že neměli času jej navštívit. Obvyklou cestou dosáhli Téryho chaty.

Z okraje jezerní stěny se dívali dolů do Malé Studené doliny a daleko k jihu do spišské planiny. »Muž z Himalaje«, který přece viděl nejvyšší a nejvelkolepější horstvo světa, byl nadšen. Říká doslova: »Je vždy obtížné srovnávat pohledy na hory — většina z nich je krásná svým způ-

sobem. Je-li však kde na světě obraz krásnější než na Malou Studenou dolinu od jejího sev. okraje, pak bych rád věděl, kde bych jej našel.« Druhého rána vystoupili »Jordánovou cestou« na Lomnický štít. Dlouho se kochali pohledem na Vidlový hřeben, jeden z těch »neuvěřitelně ostrých hřebenů«, jež vykukovaly z mraků. Poobědvali zase na Téryho chatě a nemajíce dosti ranní tury, vyrazili hned po jídle do drobného deště, aby zlezli sev. stěnu Prostředního hrotu. Nedosti na tom: Sestoupivše toutéž cestou k Téryho chatě, seběhli ještě téhož večera k Hrebionku. A to Somervell jistě již překročil padesátku!

Čtvrtého dne jeli Angličané na Štrbské pleso a vystoupili k chatě na Popradském plese. Den na to bylo špatné počasí, mraky vyplňovaly dolinu. Zkušeni horolezci našli přes nepřesný popis v Komarnickiho průvodci (podle něhož šli) a přes mlhy, husíé jako mléko, Dračí štrbinu. Pak přešli »Korunu Vysoké« od Dračího štítu přes oba štíty Vysoké a Český štít k Váze. Pohybovali se po »nejsensačtějším hřebenu«, který kdy viděli, podél strašlivého srázu sev. stěn. »Je to jako divoký sen,« řekl jeden z nich. »Ano — ale je to jeden z těch snů, o něž ani za nic bych nechtěl přijít.« Po noci ztrávené na Popradském plese, provedli zase dlouhou a zajímavou hřebenovku: Od Zlomiskové štrbiny přešli Popradský Ladový k Sedlu pod Drúkem a pak hřeben Malé Končisté a Končisté a nakonec Tupou k Ostervě. Po tolikadenním lezení v drsné tatranské žule pocítili neúnavní Angličané přece jen potřebu poskytnouti svým ztýraným špičkám prstů den odpočinku. Spokojili se proto sedmého dne tím, že přes vrchol Rysů přešli do Polska, k útulně u Mořského oka. Vody Czarného stavu byly klidné a to »... jenom zvyšovalo nádheru scény, jež — po našem soudu — je nejvelkolepější, jakou jsme v Tatrách shlédli. Překonává dokonce i pohled na horní Malou Studenou dolinu a zdaleka onen na Oeschinensee u Kanderstegu.«

Osmý den byl plný zážitků. Po výstupu na Mnicha (podle popisu asi sev. stěnou) zaútočili na sev. stěnu Čubrinu. Bloudili dlouho v nepřehledné temné stěně, než dosáhli sev.-vých. hřebenu a po něm vrcholu. Po dobrodružném sestupu dostali se zase na dno doliny za Mnichem a zakrátko do Stažičova domu.

V bídném počasí došli a dojeli na Štrbské pleso. Následujícího dne vystoupili na Slezský dům. Jedenáctý a poslední den svého pobytu věnoval »muž z Himalaje« zábavnému lezení po nekonečném jihových. hřebenu Gerlachu. Mraky se honily kolem nejvyššího vrcholku Tater, přesto byl rozhled nádherný. Nikdy nebylo vidětí vše. Ale časem se tu a tam pokrývka mlh roztrhla a v otvoru objevil se některý ze skalních velikánů Tater. Angličané seběhli po obvyklé cestě a téhož dne opustil Somervell se svým bratrem Tatry nočním rychlíkem.

Z článku Somervellova lze čerpat poučení v nejednom směru. Zkušený horolezec, jenž prošel světem, není ovšem slepý k různým nedostatkům. Dobromyslně je vytýká: Na našich dvou nejvyšších chatách je i pro Angličana velmi draho. Ale nedosti na tom: Za mnoho peněz tam návštěvník dostane nevalné jídlo a nejslabší čaj, jaký Somervell kdy požil. Na hřebenech Končisté viděl polského vůdce, který neměl ani ty nejrudimentnější znalosti zacházení s lanem. Ironicky smeká Somervell před československými horolezci, zvláště oněmi z řad slabšího pohlaví, kteří namnoze v plavkách a »šortkách« a v bídné obuvi zlézají tatranské vrcholky. Tatranští záchranci se na tento zlořád jítí do hor bez

dostatečné zkušenosti a bez řádné výbroje dívají poněkud méně humoristicky. To vše jsme vytýkali svého času i my (viz »Věstník«, ročník III., str. 34 a 52).

Výkony padesátníka Somervella, jenž za 11 dnů zlezl 18 samostatných vrcholů, a to namnoze za těžkých poměrů povětrnostních a bez znalosti terénu, je prostě obdivuhodný. Málokdo z naší mladé generace horolezecké se může pochlubit, že za jedinou krátkou sezonu tak poznal Tatry. Oč je lepší v drobném deštíku vystoupiti na Prostřední hrot a zachytiti okamžik vyjasnění na smělém vrcholku, než zůstat seděti v Téryho chatě, poněvadž mokré skály nedovolují průstup již. stěnou Ladové kopy či záp. stěnou Lomnického. Angličané viděli za 11 dnů Tatry, kdežto jeden z našich nejlepších mladých úderníků neviděl za 3 neděle nic, ježto stále v chatách vyčkával až poměry dovolí výstup kromobyčejně těžký. A konečně: My Čechoslováci jsme náchylni k tomu podceňovati vlastní a chváliti cizí. Před lety mně řekl známý lyžař a přítel hor, že Tatry jsou přece jen omezené a že napříště už bude choditi jenom do Alp. Není to nejkrásnější zadostiučinění pro nás milovníky Tater, jestliže »muž z Himalaje«, účastník epického boje o nejvyšší horu světa, stojí v ustrnutí před krásami Tater, jestliže se přiznává, že za dobrodružného svého života v Alpách a mezi osmitisícovkami Asie neviděl krásnějšího obrazu než pohled do Malé Studené doliny či na štítů vroubíci Czarný stav?

Jan Gellner

IV. díl »Horolezeckého průvodce po Vysokých Tatrách«.

V prvních dnech květnových vyšel IV. díl Kroutil-Gellnerova Horolezeckého průvodce po Vys. Tatrách. Zahrnuje vrcholy a sedla tatranská od Vých. Vysoké po Sedélko, tedy v podstatě horolezecky velmi vděčnou a proto také hodně navštěvovanou obrubu Velké Studené doliny. Není sporu o tom, že Zbojnická chata je »nejhorolezečtější« chatou v Tatrách. Přispívají k tomu její bodrý, spartánský vzhled, tradiční její jednoduché obhospodařování a smělé lezecké vrcholky kolem dokola s Ostrým štítem, oběma Javorovými štíty a Širokou věží v čele. Kromě této známé oblasti zpřístupňuje nám však IV. díl horolezeckého průvodce i lecos z tichých zákoutí tatranských: Kotle sev. úbočí Slavkovského štítu, Svišfovku, Rovenky, Javorovou dolinu.

IV. díl má 142 stran, rovná se tedy rozsahem dílu III. Kdežto však ve III. díle je kromě dvou croquis 22 náčrtků, má jich IV. díl již 31. Pro tutéž oblast najdeme v průvodci Komarnického jen 13 obrázků. Autoři se ve IV. díle přidrželi zásad, uplatněných již v dílech předcházejících, IV. díl je však snad ještě podrobnější, než jeho předchůdcové. Výprava, kterou nakladatelství ORBIS dílu dalo, je stejně dokonalá, jako v I. a III. díle.

Přejeme si teď již jenom, aby co nejdříve vyšly díly V. a II., které ještě schá-

zejí. Chtěli bychom už konečně mít dílo kompletní. K. Kuchař.

OSUDY VYSOKÝCH TATIER. Napsal inž. Ivan Houdek. Turčianský Sv. Martin 1936. 98 stran, 19 ilustr. Kč 18.

Inž. Ivan Houdek, ředitel továrny v Ružomberku, je nejlepším slovenským znalcem dějin Vysokých Tater a po zásluze byl letos jmenován valnou hromadou »James« čestným členem spolku. V lednu t. r. se dožil padesáti let.

»Osudy V. T.« se nám představují jako dílo vysoké úrovně. Právem napsaly Krásy Slovenska, že taková kniha o Tatrách dosud vydána nebyla. O svědomitém zpracování tématu svědčí spousta vysvětlivek a poznámek pod čarou s poukazy na prameny slovenské, české i cizojazyčné. Velmi si ceníme podrobné bibliografie, vypočítávající 262 děl, pojednání a článků o Vysokých Tatrách a jejich dějinách.

Autor nás provádí Tatrami od dob nejstarších až po naše časy. Čteme o bylinkářích a kořenářích, kteří se první odvažovali do tatranských pralesů, o podloudnících a lovcích, kteří první přecházeli tatranská sedla. Od těchto prvních dobyvatelů Tater pocházejí ony nesčetné báje a povídky o lesních žínkách, démonech a čarodějnicích, které prý Tatry obývají. Představují se nám podivní hledači pokladů, pak skuteční zlatokopové, havíři a posléze první učenci, ctihodný David

*Původní
krásné květy a barvy
horských květin
v alpinu Vaší zahrádky
vykouzlí
speciální zahradní hnojivo*

HORTUS

Fröhlich, Buchholtz a jiní. Dovídáme se o cílevědomém vědeckém probádání Tater v minulém století a konečně o turistickém a horolezeckém rozmachu z doby poslední.

Nás zajímá nejvíce stať o dobývání tatranských štítů. Je pečlivě sestavena, avšak přirozeně tu a tam vykazuje menší přehlédnutí a opomenutí. Batizovský štít neslezi po prvé O. Gömöry (str. 49), nýbrž teprve 13. VI. 1900 K. Jurzyca s vůdcem J. Galkou. Na Ostrém štítě, na Žabím koni a na většině vrcholů, vypočítávaných na str. 50, nejsou zasazeny žádné umělé pomůcky, řetězy, skoby a pod., ovšem nemíní-li autor obyčejné horolezecké skoby, které snad lezci ve stěně zanechali. Autor někde užívá nesprávných názvů: Velký L'adový (str. 50), Velký Javorový (str. 50) a Velká Vysoká (str. 54) místo správných, na jiných místech citovaných: L'adový, Javorový a Vysoká. Mezi výstupy z posledních let chybí zmínka o dvou nejtěžších a nejdůležitějších, o záp. stěně Lomnického štítu a o přímé severní stěně Malého Kežmarského (Weberova). Konečně autor měl snad vyzvednouti některé prvovýstupy, znamenající přelom v dějinách tatranského horolezectví, na př. výstup z r. 1902 na Ostrý štít — první sportovní horolezecký výstup s vůdcem, výstup z r. 1905 již. stěnou Žabího koně — první sportovní horolez. výstup bez vůdce a konečně sev. stěnou Žabího koně z r. 1929 — signál k útokům na největší dosud neslezené tatranské stěny.

Dílo je nazváno «dějinným náčrtem se zvláštním zřetelem na Kriváň». Skutečně také autor věnuje největší pozornost Krivání, jeho významu pro Slováky a jejich probuzení (předválečné národní vycházky na Kriváň). Končíme blahopřáním autorovi a výzvou k našim členům, aby si dílo přečetli a sami posoudili.

F. V. Kroutil.

OCHRANA VYSOKÝCH TATER. V posledním čísle polského časopisu Tatarnik

(seš. 4) čteme na několika místech o tomto tématu statě a zprávy, jež uveřejňujeme v krátkém výtahu.

Z. Dąbrowski praví v článku **«Blesky a bída na frontě ochrany Tater»** (str. 109): «...A za tatranskou hranicí dokonává se dílo, které neváháme nazvat tím nejhanebnějším násilím, jehož se kdy dopustila chtivost a nerozvážnost lidská na přírodě Tater: staví se lanovka na Lomnický štít.» — «Vpád novodobého barbarství dále vniká do Tater a systematický přezírá ty nejpřirozenější hodnoty tatranské krajiny...» — «Kruhy spišských hotelierů dožadují se nyní dokonce hotelu na Slavkovském štítě a v části československého tisku ozývaly se již hlasy o projektované «hospodářské výstavbě» Velké Studené doliny, o vybudování výtahu na Svišťový štít atd.» — «...rozhodný vliv na urychlení stavby lanovky na Lomnický štít měla stavba lanovky na Kasprowy Wierch. Je jisté, že zlo má svůj kořen v tragickém příkladě Kasprového Wierchu a to nikdo z nás nemůže popíti.»

Tamtéž čteme na str. 130: **«Nový nápad, jak «obšťastnit» Tatry».** «Inž. J. Horák vystoupil v 2. čísle Krás Slovenska (orgánu Slovenské komise KČST) s článkem, jímž propaguje stavbu vysokohorské autostrady podle vzoru slavné Grossglocknerstrasse, a to ve vých. části Vysokých Tater. Od Tatranské Lomnice vedla by vých. úbočím lomnického masivu ve výši asi 1200 m, přes t. zv. Vyhlíadku (1196 m), pak přes Malou Svišťovku do doliny Bílé Vody (Kežmarské) a dále na Bielské Tatry... Skupina Lomnického, jak vidíme, má již své «šťěstí» na ničitelské nápady, a to jak od shora, tak zdola.»

Konečně něco, co se týká našeho časopisu (recenze III. ročníku, str. 133): «Co však velmi zaráží naše čtenáře, toť naprosté *desinteresse*, jaké projevuje redakce orgánu KACS vůči velmi bolestným skutečnostem, dotýkajícím se ochrany přírody na jižní straně Tater.

Kdekoliv a kdykoliv
můžete utrpěti úraz.
Odškodné zajistí Vám
za výhodných podmí-
nek úrazové pojištění.

SEKURITAS

akciová pojišťovna v Praze

II., Vodičkova 20, tel. 28641.

Informace bezplatně.

Stavbu lanovky na Lomnický štít, nená-
vratně ničící krásu jednoho z nejmaleb-
nějších zákoutí tatranských, odbyla re-
dakce »Věstníku« v celém III. ročníku je-
dinou lakonickou, kronikářskou zmín-
kou...«

Předkládáme výňatky z »Taterníka« za-
tím bez komentáře.

V roce 1900 vytkl polskému tatranské-
mu svazu Dr. Chodounský z českého alp-
ského odboru (viz Alpský věstník III., str.
78), že příliš si hledí hotelářství a okraš-
lování Zakopaného, z čehož mají prospěch
jenom neturisté. Projevil přání:
»Přejeme družstvu z celého srdce roz-
voje dalšího i doufáme, že se v novém
období osvěží energičtějším, skutečně
alpským dechem, jak toho ty krásné, v
sněhu se třpytící štíty tatranské plnou mě-
rou zasluhují.« Dnes Poláci — a snad prá-
vem — podobnou výčitku činí nám. Na-
šemu klubu, že si dosud málo všímal Ta-
ter a ochrany tatranské přírody na jejích
jižním svahu. Musíme si přiznati, že vliv
našeho klubu byl dosud v Tatrách ne-
patrný. A přece nechceme se zbaviti
zodpovědnosti za to, co se děje ve Vysokých
Tatrách. Musíme se snažiti, aby náš
klub měl v Tatrách větší vliv, než dosud.

F. V. Kroutil.

Z Tater. Miloslav Slavík ve Starém Smo-
kovci vydal jako soukromý tisk básně
»Z Tater«. Dílko obsahuje 20 básní a ver-
šů, jež jsou hymnou na Tatry a hory vů-
bec, na sníh a přírodu. Vítejte srdečně
nového pěvce našich krásných hor.

Z P R Á V Y K L U B O V N Í

Noví členové.

921. Ing. Emmer Ota, Praha XI., Husinecká 2.
922. Dr. Pospíšil Arnošt, zubní lékař, Praha XI., Karlova 23.
923. Pospíšilová Ludmila, choť zub. lékaře, Praha XI., Karlova 23.
924. Šimek Jaroslav, úředník, Praha XIV., Leflova 1183.
925. Kirchner Edo, nájomca Zbojnické chaty, St. Smokovec.
926. PhMr. Prunner František, lékárník, Plzeň-Doubravka.
927. Cisařová Anna, studující, Praha XVIII., Panská zahr. 1278.
928. Skuherský Václav, uzenář. pom., Brno-Královo Pole, Poděbradova 61.
929. Raclavský Jan, studující, Brno XVI., Strmá 14.
930. Lubojacký Josef, studující, Brno, K. Wávry 81.
931. Kučera František, studující, Brno, Nám. Svobody 21.
932. Kürti Karel, studující, Brno, Veveří 95.
933. Eichlerová Marie, choť št. kapit., Hradec Králové, Rettigové 877.
934. Koubová Marie, úřednice, Hradec Králové, Šafaříkova 649.
935. Dr. Josef Kinský, univ. docent, Praha II., Albertov 6.
936. Jan Fierlinger, úředník min. zahrani. věcí, Praha XII., Bartousova 14 (člen zakládající).

Osobní.

Sl. Alena Provazníková byla promována doktorkou veškerého lékařství.
Pan JUDr. Jan Gellner a paní Herta Gellnerová roz. Michlová uzavřeli v červnu 1937
sňatek. Klub československých Alpištů jim upřímně blahopřeje.

Naši členové pp. Fořt a Jelínek ztrávil
červenec a srpen 1937 na Zbojnické chatě
v Tatrách a jsou ochotni býti tam našim
členům k dispozici. Dotazy ochotně zod-

poví matrikář K. A. ČS. p. A. Oktábec, II.
účetárna pošt. spoř., Praha.

Náš člen p. Jos. Vrzák (Wien XXI., Kin-
zerpl. 24, X. 126) pojedje 30. VIII. do Paříže

Spolehlivým průvodcem

jest Vám vždy všestranné po-
jištění úrazové, odpověd-
nostní a životní u

SLAVIE,

vzájemně pojišťovací banky.
Praha - Brno - Bratislava.
Zástupci ve všech místech RČS.

Doporučujeme
k uzavěru všech druhů pojištění.

a 9. IX. do Chamonix, kde podnikne vý-
stupy, a vzal by jednoho našeho lepšího
alpistu s sebou.

Horské fotografie. Jak jsme již sv. času
oznámili, rozhodne se na letošní valné hro-
madě mezinárodní alpistické Unie, zdali
bude v příštím roce v Praze mezinárodní
kongres. Poněvadž v kladném případě
bude takový kongres spojen s mezinárod-
ní výstavou horských fotografií, vznášíme
na všechny naše členy důtklivou prosbu,
aby během letošního letního období při
svých návštěvách ve Vysokých Tatrách
neb i na cvičných skalách vyhotovili pěk-
né snímky, jež by se pro výstavní účely
hodily. Rádi pak svým členům zvětšení
umožníme, abychom tím způsobem obe-
slání výstavy rozmnožili. Nepochybujeme,
že při dobré vůli podaří se společným
úsilím opatřit slušnou sbírku fotografií,

Z valného shromáždenia Spolku tatranských horolezcov »JAMES«.

Valné shromáždenie sa konalo 11. IV. t. r. v Poprade. Referáty funkcionárov boli
pečlivo pripravené a bolo z nich vidieť, že spolok pekne pracoval.

Boly konané 2 horolezecké týždne v apríli a v auguste. — Bolo vykonaných 621
výstupov. Z toho podľa kvalifikácie mimoriadne ťažkých 12, veľmi ťažkých 10, ťažkých
70, prostredne ťažkých 194, ľahkých 208, lyžiarskych výletov nad 2000 m a výstupov
po značených cestách 91; lyžiarskych výletov a výstupov v Alpách 36. — Bola pripra-
vená Putovná výstava horskej fotografie. Dosiaľ boly poriadané výstavy v 3 mestách.
Výstava bude dopĺňaná a postupne vystavovaná aj v ďalších mestách. — Členovia
prispievali článkami do odb. časopisov. — Boly dve prednášky v Košickom rádiu.

V o l b y : predsedom ostal Fero Lipták, tajomníkom Jožo Šimko a pokladníkom Lacó
Stassel. Do výboru pristúpila E. Hufanová a dr. J. Maitner.

Stav členov k 31. XII. 1936 bol 151 členov.

Čestné členstvo: Za prvých čestných členov spolku boli zvolení pp. Miloš
Janoška, školský inšpektor z Lipt. Sv. Mikuláša a ing. Ivan Houdek, riaditeľ z Ružom-
berka. Obaja pánovia sa zaslúžili o Vysoké Tatry.

XV. letný horolezecký týždeň bude od 1. VIII. do 8. VIII. t. r. a účastníci budú uby-
tovaní v Zbojníckej a Téryho chate. Počas týždňa bude kurs praktického zachraňovania
v horách.

jichž úroveň bude odpovídati požadavkům
na výstavu kladeným.

Klubovní odznaky máme v zásobě a lze
je zakoupiti na našich členských schůzích.
Cena malého odznaku Kč 10.—, velkého
Kč 13.—.

Příhlášky nových členů přijímají se buď
na členských schůzích aneb poštou. Při-
hlašujte nové členy v Praze neb u našich
odboček!

Navštivte Slovensko! Zařaďte do svého
programu Vysoké Tatry, dále skvělé
skalý pod Rozsutcem v Malé Fatě
(provede Vás maj. hotelu Skřípský), na-
vštivte Súlovské skalý, skalý ve
Velké Fatě (z Blatnice), Sitňan-
ské skalý u Baňské Štiavnice, Niž-
nou Tatra, Liptovské Hole, Slo-
venský Ráj a skalý u Tisovce, a
přineste fotografie.

Plakát Klubu Čsl. Alpistů. Za účelem propagačním vydali jsme plakát ve dvou rozměrech. Zájemcům vydáme rádi exempláře pro horské chaty.

Náš dopis. člen p. Albert Blanc v Lyonu byl zvolen členem ústředního výboru francouzského alpského klubu v Paříži.

Piero Ghiglione, náš dopisující člen v Turině, provedl na jaře výpravu do Laponska, které projel na lyžích a se sobím potahem. Z Karesuando až do Bossekopu na Atlantickém oceánu projel 500 km neobydlenou krajinou. Po té vrátil se opět přes fjordy do Laponska, kde vystoupil na nejvyšší horu Kebnekaisse 2161 m vysokou na lyžích.

Úmrtí. Dne 9. května zřítíl se známý švýcarský letec a horolezec **Walter Mittelholzer** se Stangenské stěny u Aflenzu. Po neštěstí byl nalezen i se svými dvěma průvodci mrtev s přetrženým lanem. — V únoru t. r. zemřel prof. Dr. **E. Bosshard**, znamenitý alpista a bývalý předseda Švýcarského alpského klubu.

Tatranská kancelář Cestovné rady pro

Slovensko byla založena v Novém Smokovci.

Členské schůze našeho klubu konají se každý čtvrtek od 19.30 do 21 hod. večer v Drahoňovského podnicích ve Vodičkově ulici, palác »u Nováků« v přízemí. Tamtéž konají se úmluvy o společných zájezdech na cvičné skály. Hojná účast členů jest nutná.

Přednáškový zájezd našeho čestného člena p. Dr. Arlauda do Československa byl provázen plným úspěchem, a jeho vyličení francouzské výpravy do Himalají v r. 1936 s doprovodem četných a krásných diapositivů vyvolalo živou účast návštěvníků všech přednášek. V Praze konala se přednáška dne 4. V., v Hradci Králové dne 3. V. (ve spojení s večerí Rótary Klubu), v Plzni dne 5. V. (s banketem naší odbočky a ostatních korporací), v Brně dne 7. V., a v Bratislavě dne 10. V. Našeho vzácného hosta doprovodil náš předseda do Plzně, kdežto do Brna a do Bratislavy doprovodil jej náš člen p. ředitel Ing. Prunet.

Dva nekrology.

19. dubna 1937 zemřel na svém zámku Allington Castle poslední z ještě žijících průkopníků alpismu, **Martin Conway**. Horám věnoval více než 30 let svého života. Prošel Alpy od Alp přímořských k nejzazším východním výběžkům. Byl první, kdož pronikl do Karakora (1892), na Pioneer Peak dosáhl tehdy neslýchané výše 7.000 metrů. V Alpách Bolívie zdolal jako první Soratu a Illimani. Jako druhý stanul na nejvyšší hoře Ameriky, na Aconcagua. Prošel Špicberky. Byl v Patagonii. I v alpském písemnictví byl průkopníkem. Jeho »The Zermatt Pocket-Book« jest první horolezecký průvodce, který kdy byl sepsán. Conwayovy »Climbers Guides«, jež vydával spolu s Rev. W. A. B. Coolidge, otevřely širšímu okruhu horolezců teprve Alpy. Conwayovi bylo 81 let, když tiše odešel za Whymerem a Coolidge, Mummerym a Freshfieldem.

20 dnů později, dne 9. května 1937, našli pod stěnami Hochschwabu roztráštěné tělo **Ulricha Silda**. Student v polovici dvacítky, ale již hvězda rakouského alpismu. Pocházel z rodiny horolezců. Jeho strýc, prof. Heinz von Ficker, byl jedním z vedoucích Rickmersovy expedice do Kavkazu v r. 1903. Výpravy zúčastnila se též mlá-

V HORSKÉM TERÉNU

poznáte nejlépe, co znamená malá váha motocyklu. Zde názorně vidíte, jak zbytečná váha stroje je na překážku k jeho plnému využití. Takový těžký stroj se brzy unaví. Zůstává v delším kopci stát. Podívejte se na JAWU-motocykl bez zbytečné váhy. Jak lehce, plynule jezdí. Jak snadno vyběhne do každého vrchu. Lehkou váhu docílujeme speciálními, kvalitními, lehkými slitinami. Chcete-li rychlý, kvalitní motocykl, rozhodněte se pro JAWU-stroj bez zbytečné mrtvé váhy.

ZBROJOVKA ING. F. JANEČEK, PRAHA-NUSLE II

Do hor a na tury vždy **Odkolkovy**

osvědčené oplatky

sušenky

perníčky

marcipány

Odkolkův chléb „selský“ nebo „Vita“

díčká sestra prof. Fickera, Cenci, pozdější paní Sildová, matka Ulrichova. Byla při prvním vážném pokusu o již. vrchol Ušby, pokusu, který ztroskotal, když cíl byl na dosah ruky, pro pád vedoucího. Řídila sama prvé kroky svých dětí v horách. Ulrich sliboval mnoho. Byla to hvězda na alpistickém nebi. Jen krátký čas šel na laně velkých učitelů. V létě 1934 zdolal se slavným prof. Schwarzgruberem SZ. hranu Piz Badile v Bregaglii a v Bernině SV. stěnu Piz Roseg. Pak se postavil na vlastní nohy. V červenci 1935 viděl jsem s Fochezkopfu jeho stopu v SZ. stěně Wiesbachhornu, ideální přímou čáru od jícnu krajové trhliny rovnou po ledové stěně k světlému vrcholu. V létě 1936 se pustil do posledních problémů Bernského Oberlandu (viz č. 3/1937 Věstníku). Ulricha Silda, s nímž zahynul slavný švýcarský letec Walter Mittelholzer, našli pod stěnou. V rukou ještě svíral kladivo a skoby.

Smrt Conwayova v pozhnaném věku, v pohodlí jeho zámku a skon Sildův v plné síle mládí pod ledem pokrytou skalní stěnou, jaký to protiklad. A přece spojujeme tyto dva nekrology. Neboť mezi Conwayem a Sildem leží celý rozvoj současného horolezectví do výše a šíře. Na počátku závratně vzestupná linie, již sebral novodobý alpinismus, stál Martin Conway, objevitel nových horských světů, jehož cílem bylo neznámo. Zcela nahoře, na samém konci přímky stál Ulrich Sild, mladý dobyvatel, jemuž prostředí Alp se již stávalo těsným. Jeho cílem byla obtíž. Skonal jako dobrý voják se zbraněmi moderního horolezce — kladivem a skobami — v rukou.

J. Gellner.

LITERATURA

KRÁSY SLOVENSKA, ročník XV., 1936. Organ Slov. komise KČST, spolku JAMES a Slov. cizineckého svazu. (Redakce Nový Smokovec.) Str. 160.

Časopis je jak nadpis praví věnován turistice, sportu a jeskyním. Obrací se k nejširší veřejnosti, věnuje se propagaci celého Slovenska a proto nelze od něho požadovati, aby byl též horolezeckým časopisem odborným. Přesto vidíme, že na největším počtu stran se pojednává o Vysokých Tatrách. Obsah tatranských článků je velmi pestrý. Od lyrických básní (Pavel Tomko **Tatrách**, str. 1. a **Naše Tatry**, str. 81), od vzletných provolání k návštěvám Tater (Dr. Juraj Slávik **Tatry naše**, str. 97) a rad návštěvníkům (Jožo Šimko **Tatry volajú**, str. 9) přicházíme až k odbornému horolezeckému pojednání špkt. v. v. Rieglera **Příčné přechody pomocí lana** (str. 107). Většina článků je však vzpomínkových. Jsou zde vzpomínky k 15. výročí založení klubu James (Mlynářčik-Lipták-Nedobry **K 15. výročí Jamesa**, str. 82, Jožo Šimko **K 14. Augustu**, str. 85) a vzpomínky z horolezeckých výstupů. Předem vidíme tři líčení z letních výstupů: **Letní vzpomínka** od J. Brunclíka (str. 86) popisuje výstup sev. stěnou na Bradovicích, **Zabí kůň** od ing. R. Vosyky (str. 88) a stejnojmenný článek od Jožo Šimko (str. 110) normální přechod Zabiho koně. Tyto byt i poutavě psané články obsahují vlastně jedno a totéž: subjektivní dojmy z výstupů na stále tytéž štíty, výstupů tolikrát opakovaných a mnohokrát popisovaných. S hřebeny Zabiho koně setkávali jsme se téměř v každém ročníku. Nejzajímavějším z oněch líčení letních výstupů je čtvrtý článek **Zo západnej steny Lomnického štítu, dojmy z prvolezenia** (str. 100) od dra. Z. Brüllia. Popisuje nepohodou zmařený výstup záp. stěnou Lomnického štítu a nocleh v dešti ve stěně. Připomíná článek jiného účastníka onoho výstupu, S. Motyky (**Mokrý nocleg**), který před dvěma či třemi lety vyšel v polském tisku (Krzesanica).

Alpisticky hodnotnější, podle mého názoru, než vzpomínky z výstupů letních jsou články týkající se výstupů v zimě: **Na východe Tatier** (str. 93) od Jožo Šimko, **Bradovica sev. stenou v zime** (str. 92) od dra. J. Maitnera a zejména tři krátké, prostě, až skromně psané články o třech zimních skvělých prvovýstupech: **Na Lomnický štít cez**

Medené lávky (str. 151), **Gerlach Martinovou cestou** (str. 34) od M. Nitsche a **Končitá veža sev. stenou** (str. 33) od E. Kirchnera.

Cenný je příspěvek ing. Ivana Houdka **Turistika v Javorínském kraji** (str. 11, 25 a 36). Je to vlastně malá monografie zanedbávaného sev. úbočí Vysokých Tater. Upozorňují na dvě malá pfehlédnutí (na str. 26) v tomto pečlivě sestaveném článku: Birkenmajer a Groňski vystupovali východní a nikoli severní stěnou. Dvěma Kačimi věžemi, o nichž se zmiňuje autor, je snad míněna Věž Železné brány s předním předsunutým pilířem; Kačí věž je přece v sev.-vých. hřebenu Malého Ganku.

Strohou alpistickou literaturu zastupují vedle článku škt. v. v. Rieglera tři popisy nových výstupů, vykonaných tatranskými vůdci: **Kolový štít od severu** (str. 24), **Javorový štít, var. na vých. hřebenu** (str. 24), a **Vých. Vidlová věž jihozáp. stěnou** s variantou (str. 106). Jiným prvovýstupům »Krásy« pozornosti nevěnují a v jejich občasných popisech není systematiky.

Casopis je vybaven krásnými ilustracemi a úprava je vzorná. Od zbytečných šesti-jazyčných titulků (dokonce španělského) pod obrázky bylo bohudíky upuštěno. Šesti-jazyčný název časopisu by snad měl být též odstraněn.

Příloha **Vysoké Tatry** je mnohem méně hodnotná, než vlastní časopis. Setkáváme se v ní opět s výzvami k návštěvám Tater, s radami návštěvníkům a články vzpomínkovými, avšak stručnějšími než v »Krásách«. Ptáme se, nač třeba zvláštní přílohy, když nejlepší články o Tatrách jsou dány do »Krás«. Dále tam čteme rozličné zprávy z Tater, lyžařské, lázeňské, turistické atd. Horolezce budou snad zajímat statistiky o výstupech na tatranské štíty, sestavené podle návštěvenek zanechaných v schránkách na vrcholech, programy horolezeckých týdnů a občasně zprávy o výstupech v Tatrách. Vlastně jsou uveřejňovány jenom výstupy tatranských vůdců. FVK

Till Fjälls. Ročenka švédského Fjäll klubu, Stockholm, 1936. Cena 3.— šv. k.

Over Tyrolese Hills, Frank S. Smythe, Hodder and Stoughton, London.

Clubführer durch die Bündneralpen, 7. Band: Rätikon, sepsal prof. Eduard Imhof, nákladem švýcarského alpského klubu, Kriens (Luzern). Oblast Rätikonu je v průvodci rozdělena na pět skupin: předhoří Prattigaus, západní část (Falknis až Malá Furka), skupina Schesaplana (Malá Furka až Cavelljoch), střední část (kirchlispitzen až Scheienfluh) a východní část (Schollberg a skupina Madrisa). V celku jest psáno 96 vrcholů.

Výroční zpráva berlínské odbočky Alpenvereinu oznamuje, že v chatách odbočky v Zillertalských Alpách byla návštěva z ČSR: Berlínská chata 220 osob, Furtschlaghaus 102 osob, Olpererhütte 39 osob.

Führer durch die alpine Literatur vyšel v novém vydání u Allg. Bergsteiger-Zeitung ve Vídni jako obsáhlý seznam turistických děl, průvodců, map a přírodovědných publikací. V každé kapitole jsou ceně příspěvky alpských autorů oceňující

jednotlivé práce. Bibliografie má 176 str., mnoho vyobrazení a mapek a jest za náhradu porta (20 gr.) rozesílána jako dílko propagační.

Eug. Guido Lammer: Wie anders ist das Besteigen der Alpen geworden. (RM 2.25.) Kniha známého alpisty E. G. Lammera, vydaná týměž nakladatelstvím, psaná mohutným slohem, jež najde jistě své obdivovatele, ale i odpůrce.

Poststrasse im Südtessin. Nákladem švýcarské poštovní správy, cena šv. fr. —.50. Brožura obsahuje 58 str. a mapu Lugano-St. Moritz.

Vom Mont Blanc zum Wilden Kaiser, Samuel Plietz, 240 str. s 32 obrázky. Cena 5 šv. frs. Eugen Reutsch, Erlenbach-Zürich.

Haute Montagne Pyrenéenne. Průvodce těžkých výstupů v Pyrenejích. Napsali Henry le Breton a Robert Olivier. Publikace popisuje Západní Pyreneje od Ansbere až k Pic Long, 318 stran s ilustracemi. Édition du Groupe Pyrénéiste de Haute Montagne, 7, Avenue de Lons, Pau. Cena 35 frs.

Věstník Klubu Alpistů československých vychází šestkrát do roka. — Vydává Klub Alpistů československých. — Řídí Dr. Karel Kuchař s redakčním kruhem. — Graficky upravuje Ing. arch. J. Šanda. — Redakce a administrace: Praha II., Albertov 6. — Věstník zasílá se členům Klubu zdarma. — Pro nečleny předplatné Kč 15.— ročně. Do ciziny Kč 20.— ročně.

Bulletin du Club Alpin Tchécoslovaque, paraissant six fois par an. — Éditeur Club Alpin Tchécoslovaque. — Rédaction et Administration: Dr. Karel Kuchař, Praha II., Albertov 6. — Pour les membres du Club gratis. — Abonnement Kč 15.— par an. A l'étranger Kč 20.—.

Turisté i sportovci
chrání své životy a zdraví
jen protiplynovou maskou

MARS

s filtrem nejnižšího odporu, která usnadňuje
dýchání, neunaví a dobře přiléhá.

Vyrábí:

A. S. OCELOVÝ DŮM

Bratislava, Štúrova 5

Praha II, Lazarská 7

VÝZBROJ PRO
HOROLEZCE
A TURISTY

V. J. ROTT a. s.

PRAHA I.

MALE NAMĚSTÍ 142

Lana horolezecká ve velkém do-
dává Antonína Fleissiga nástupce
Frant. E. Pěta, Praha, Národní tř. 20.
Založeno 1884. - Výhradní prodej
světové značky S. F. Füssen.

Žádejte nápoje jen
v hygienických impregnovaných pohárcích

„SOLOKUP“

Vyrábí: „SOLO“ odd. impregn. nádobek
v Sušici na Šumavě.

Odbor. závod pro komfort v domácnosti
i kuchyni

J. NEFF, PRAHA,
Příkopy 24

Úplné kuchyňské vybavy pro nevěsty. Nádobí -
Strojky - Porculán - Přibory.

Popradské Pleso 1513 m Tatry

Turistika. Zimní sporty. Restaurace, po-
koje, společné noclehárny.
Provoz celoroční.

Umělecký fotoatelier A. WILDT, Praha I., na Příkopě 33,

Doporučujeme všem členům tento závod, který Vás uspokojí jak
provedením tak i cenou.

Telefon 216-12

VŠE PRO FOTO

S důvěrou se obraťte se svými snímky, zvětšeninami a fotogr. potřebami na firmu:

STAN. ZEMAN DROGERIE, PRAHA IV. Hennerova 281. T. 705 69.

Zařizujete-li si kanceláře, pamatujte na
to, že

OCELOVÝ NÁBYTEK

jest nejužitečnějším a nejmodernějším.

Přejete-li si informace, obraťte se na adresu:

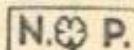
**OCELÁŘSKÁ
PORADNA**

PRAHA II, LŮTZOVOVA UL. ČÍS. 55,

která zdarma poskytuje rady.

*Jemné
snímkové tužky*

NÁRODNÍ PODNIK

Aristo

ve všech barvách

KRÁSNÉ
LETNÍ
LÁTKY

vlněné - hedvábné jednobarevné i pestré Imprimé-
šatová plátna - prací látky a jiné modní novinky

B A R H O Ň

PRAHA-NÁRODNÍ TRÍDA

SMÍCHOV - Arbesovo nám.

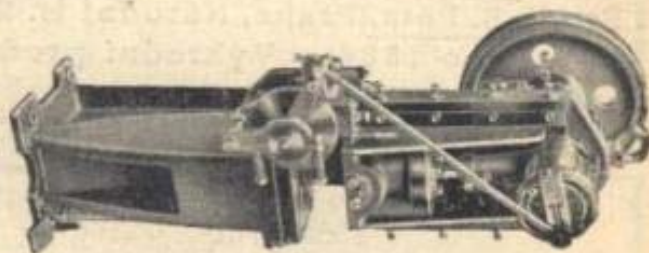
ŽIŽKOV - Husova třída

**Rudolf
Bácher
Roudnice n. L.**

Dodává osvědčené jakosti

Pluhy pro všechny, **Lisy** výstředníkové, třecí, vřetenové a ruční **obýbači** stroje na trubky a plech, **kyvadlové brusy**, pákové, **plečkové stroje** a strojní **keramické válečky**, **hladké, kroužkové a Cambridgey**, **orávače řepy** a **bramborů**, **závěsné nářadí** pro traktory **pařáky** na píci **Kalor**

Kladívkové šrotovníky **Milagro**
Postřikovače na ohni **Kartof**

**Elektro- ocelo- litina a
šedá litina**

Ve všech pojišťovacích záležitostech nejlépe Vám poradí

SLOVANSKÁ POJIŠŤOVNA

AKC. SPOL.

v PRAZE II., Václavské náměstí číslo 66.

Čísla telefonů: 257-46, -47, -48, 247-91.

Lanol-mýdlo krásných žen

udržuje svěží a čistou pleť

Pilnáčkůvohol

zaručuje ideální oholení.

Doporučuje:

JOSEF PILNÁČEK,

továrna na mýdla a svíčky, Hradec Králové.